

www.suren-pahlav.com

پژوهشگران بخش مهندسی دانشگاه پرینستون، با پژوهش بر روی 'کلیسای بزرگ سانتا ماریا دل فیوره' (di Cattedrale Santa Maria del Fiore) فلورانس در (تشنیک: تکنیک) 'دو پیچه' (loxodrome double) بهره وری کرده است. [1] این گنبد با شعاع ۴۵.۵ متری یکی از شاهکارهای معماری جهان بشمار می رود که طراح آن فیلیپو برونلسکی و ساخت آن در سال ۱۴۳۴ پایان رسیده بود و گنبد های امروزی در جهان بر اساس همان شیوه ساخته می شوند.

با آنکه این پژوهشگران دانشگاه پرینستون آجرچینی به تشنیک دو پیچه را یک نوآوری در رنسانس ایتالیایی بر شمرده اند، ولی یک نوآوری ایرانی بوده است که معماران اصفهانی برای نخستین بار در ساخت گنبد نظام اللمک در مسجد جامع اصفهان (۱۰۸۶-۱۰۸۷ ترسای) و سپس در مسجد جامع اردستان (۱۰۸۸ ترسای) بکار برده بوده اند - آنهم شیوه ای ساده تر و در عین حال پیچیده تر و نزدیک به سه سده و نیم پیش از ساخت گنبد فلورانس. اهمیت این فناوری و نوآوری ایرانی در آن است که یک گنبد آجری که به این شیوه ساخته می شود توان آن را دارد تا بدون کلافه کشی یا بهره وری از هنجارها، شاهنگ یا دیگر سیستم های حفاظتی، مستقلاً ساخته شده و پای برجا بماند که البته در برابر زمین لرزه از پایداری بیشتری برخوردار می باشد.

نیز جای دارد اشاره شود که بجز این پژوهش نو که از تشنیک و فناوری ایرانی در ساخت این گنبد پرده بر میدارد، نیز پژوهش های معماری تاریخی در گذشته نشان داده است که فیلیپو برونلسکی با معماری ایرانی آشنایی کامل داشته است، زیرا که کل گنبد را بر اساس گنبد سلطانیه (۱۳۰۲ تا ۱۳۱۲ ترسای) طراحی و ساخته بوده است. [2] همچنین شایان ذکر است که پژوهش های باستانشناسی نشان می دهد که مسجد جامع اردستان، در اصل یکی از آتشکده های بزرگ در دوران ساسانیان بوده است که پس از یورش تازیان و فرو کردن اسلام با زور شمشیر به گلی ایرانیان، تبدیل به مسجد می گردد.

در هر روی، پژوهشگران و دانشگامیان که می بایستی همیشه حرفه ای عمل کرده و پروانه ندهند که جو حاکم سیاسی روز بر آنان چیرگی یافته و دست به سانسور، جعل تاریخ و دستبرد به دستاوردهای ملل دیگر زنند، ولی شوربختانه پژوهشگران آمریکایی در گزارش خود این رسالت را بجا نبرده و هیچ اعتباری به معماران ایرانی سده یازدهم ترسای بخاطر نوآوریانشان نداده اند. همچنین در کشورمان سازمان میراث فرهنگی که وظیفه نگاهبانی از میراث و فرهنگ ایرانی را داشته باشد وجود ندارد، تا این نوآوری ایرانی را در یونسکو به ثبت جهانی رسانده و از دستیازی بیگانگان بر روی نوآوری های دانش، فناوری و فرهنگی ایرانیان جلوگیری نماید!

شاپور سورنپهلاو

روز گوش از ماه خرداد سال ۳۷۵۸ بهدینی

۱۲ خردادماه ۲۵۷۹ شاهنشاهی

۱ ماه ژوئن ۲۰۲۰ ترسایی

بازبردها [منابع] و فرامودها [توضیحات]:

فر تورها [تصاویر]:

- بالا سمت چپ: کاتدرال سانتا ماریا دل فیوره در فلورانس

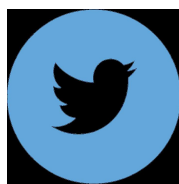
- پائین سمت چپ: واشکافی گنبد کاتدرال سانتا ماریا دل فیوره

- بالا سمت راست: گنبد مسجد جامع اردستان

- پائین سمت راست: گنبد نظام الملک مسجد جامع (جمعه) اصفهان

1 - <https://www.sciencedaily.com/releases/2020/05/200518090024.htm>

2 - Sanpaolesi, P., "La Cupola di Santa Maria del Fiore ed il Mausoleo di Soltanieh. Rapporti di forma e struttura fra la cupola del Duomo di Firenze ed il mausoleo del Ilkhan Ulgiaitu a Solta-nieh in Persia,"
Mitteilungen des Kunsthistorisches Institutes in Florenz, XVI, Vol.3 (1972); pp221-260.

ساخت گنبد نامی فلورانس بر اساس دانش و فناوری ایرانی سده یازدهم ترسایی

نوشته شده توسط شاپور سورنپهلاو
دوشنبه ۱۲ خرداد ۱۳۹۹ ساعت ۰۵:۱۷ - آخرین به روز رسانی جمعه ۱۹ بهمن ۱۴۰۳ ساعت ۱۱:۵۱

#419ab3

